

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/10/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

11/2014. (I. 22.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a **panaszos**¹ 2012. december 28-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2014. január 22-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szervek – a Terrorrelhárítási Központ, valamint a BRFK illetékes kerületi Rendőrkapitányság – vezetőihez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos a vele szemben 2012. december 21-én foganatosított rendőri intézkedés miatt 2012. december 28-án postai úton terjesztette elő panaszát.

A panaszos beadványában előadta, hogy 2012. december 20-án este 9 óra körül feküdt le aludni. Arra riadt fel álmából, hogy kiabálnak és dörömbölnek bejárati ajtajánál. Amint kinézett az ajtón, hogy megtudja, mi történik, legalább hat kommandós fegyvere szegeződött rá. A panaszosra üvöltöttek, hogy azonnal, feltett kézzel, hátrafelé menjen ki a lakásból. A panaszos mondta, hogy rögtön megy, csak az ajtó mellett gyorsan felveszi a cipőjét. Ekkor ismét ráüvöltöttek, hogy azonnal menjen ki, aminek a panaszos eleget tett. Meztláb és pizsamában ment ki a mínusz 5-6 fokba.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Amint kiment a lakásból a panaszos, a kommandósok sorfala mögül előkerült egy civil ruhás férfi, aki megkérdezte tőle, hogy ő kicsoda, és hogy ki tartózkodik még a lakásban. Közölte a panaszossal, hogy a fiát keresik, aki a gyanú szerint az intézkedést megelőző napon gázriasztó-fegyverrel megfenyegetett valakit egy közlekedési incidens kapcsán. A civil ruhás személyéről a panaszos nem tudott meg semmit, mivel magát nem igazolta, azonosítót nem látott rajta. Megjegyezte a panaszos, hogy fia rendelkezik engedéllyel a fegyverre.

Körülbelül 10 perc elteltével a lakásból mindenkit kivezényeltek, így élettársát, illetve fiának barátnőjét. Mindannyian alulöltözöttek voltak, így kérték a rendőröket, hogy cipőt vagy legalább kabátot vigyenek nekik ki, azonban kérésüket válasza sem méltatták. Úgy 15-20 percig voltak kénytelenek kint várakozniuk a folyósón mezítláb, pizsamában. Ezalatt a panaszos nem tudta, mi történhetett, mert őket úgy helyezték el, hogy ne legyen rálátásuk a lakásra. Nem sokkal azelőtt, hogy őket visszaengedték a lakásba, az egyik szomszéd gumi lábtörlőjét rúgták oda nekik, hogy arra álljanak.

A panaszos véleménye szerint egy jogszerű és szakszerű rendőri intézkedés nem így kéne, hogy történjen, mivel az intézkedés alá nem vont személyeket nem lett volna szükséges ilyen megalázó helyzetbe hozni, illetve őket ennyi ideig pizsamában és mezítláb kint várakoztatni.

Amikor visszamehettek a lakásba, egy másik civil ruhás férfi – aki szintén nem igazolta magát, illetve a panaszos nem látott rajta azonosítót – közölte a panaszossal, hogy házkutatást foganatosítanak. Megkérdezte a panaszostól, hogy kérnek-e hatósági tanút. A házkutatás elrendeléséről szóló határozatot a panaszosnak nem mutatta meg vagy adta át, azt csak a fia kapta meg a rendőrkapitányságon kihallgatását követően.

Ezt követően egy civil ruhás nő is besétált a lakásba, aki szintén nem igazolta magát, azonosítót rajta sem látott.

A panaszos később azt is megtudta, hogy a Terrorelhárítási Központ (a továbbiakban: TEK) kommandósai a közvetlen szomszédait is felkeltették, hogy megkérdezzék, otthon tartózkodik-e a panaszos fia.

A panaszos levelében kétségbe vonta, hogy valóban szükséges volt-e egy ilyen volumenű akció egy fegyvertartási engedéllyel rendelkező, büntetlen előéletű fiatalemberrel szemben.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez, melyben rákérdezett az intézkedés körülményeire és egyéb részleteire, így többek között arra, hogy mennyiben felel meg a valóságnak, miszerint a szomszédokat is felkeltették, hogy a panaszos fiának holléte felől érdeklődjenek. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatóak meg.

1) A Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) osztályvezetője 2012. december 21-i levelében felkérte a TEK-et arra, hogy működjön közre L. Á. – a panaszos fiának – elfogásában, tekintettel arra, hogy vele szemben a BRFK illetékes kerületi Rendőrkapitánysága nyomozást indított az intézkedés idején hatályban lévő Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 271. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés d) pontja szerint minősülő felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntette miatt. Az elfogást 2012. december 21-én 01 órára tervezték.

2) A TEK egyik műveleti osztálya jelentést készített 2012. december 21-én L. A. előállításának végrehajtásáról, valamint megküldték az előállítása során készített egészségügyi dokumentációját, valamint a vele szemben alkalmazott kényszerintézkedésről szóló igazolást is. A panaszos fiával szemben elfogása érdekében testi kényszeret és bilincset alkalmaztak, sérülése és panaszja nem keletkezett. Személyi szabadságát 01 óra 29 perctől 02 óra 7 percig korlátozták. A panaszügy szempontjából egyéb releváns információt az irat nem tartalmaz, ezért annak ismertetésétől a Testület eltekint.

3) 2012. december 28-án a TEK intézkedést foganatosító műveleti osztályának vezetője jelentést készített a panaszolt intézkedésről.

A panaszos fiának elfogásához a TEK közreműködése azért vált szükségessé, mert a kapott információk alapján vélhetőleg marokfegyverrel rendelkezett. A panaszosok címéhez fény- és hangjelzés használata nélkül 01 óra 10 perckor vonult ki összesen 17 fő, köztük egy tárgyalópszichológus, egy dokumentáló és egy műszaki-technikus is. Előzetes eligazítást követően 01 óra 17 perckor érkeztek a panaszos épülete elé. Ezen időpontig a helyszínt a BRFK illetékes kerületi Rendőrkapitánysága, valamint egyik osztálya tartotta ellenőrzés alatt. Tőlük a helyszínt átvették, és lezárták az épület külső részét. A panaszos lakásánál fedezéket foglalva, pajzs mögül felszólították a panaszos fiát, hogy jöjjön ki és adja meg magát. Ekkor a lakásból előjött egy férfi és két nő – a panaszos, élettársa és fiának barátnője –, akiket megkértek arra, hogy saját biztonságuk érdekében fáradjanak a kollégák által megjelölt helyre. Velük szemben kényszerintézkedést és kényszerítőeszközt nem alkalmaztak.

Ezután L. Á. jelent meg az ajtóban, aki az utasításoknak engedelmeskedett, kezeit fekvő helyzetben hátul megbilincseltek 01 óra 29 perckor.

Ezt követően a hozzátartozókat ellátták megfelelő ruházattal, mivel lábbeli nélkül jöttek ki a lakásból, majd L. Á. számára is biztosították az előállításához szükséges meleg ruházatot. A TEK ezután biztosította a házkutatást, valamint a gépjármű-kutatást. Az autóból előkerült egy vélhetően gázriasztó marokfegyver a hozzá tartozó 4 db lösszerrel. A panaszos fiát előállították a BRFK illetékes kerületi Rendőrkapitányságra 02 óra 7 perckor.

A maradék állomány a feladat befejezését követően bevonult a Z. utcai laktanyába 02 óra 25 perckor.

A feladat kiértékelésének eredményeként az osztályvezető megállapította, hogy a műveleti osztály a helyszínen magabiztosan, határozottan, jog- és szakszerűen intézkedett.

4) A TEK intézkedést foganatosító műveleti osztályának vezetője 2013. február 11-én készítette el a Testület megkeresésére a jelentését.

Az akcióban a TEK részéről egy készültségi bevetési csoport vett részt 15 fővel, és az intézkedést az előírt fekete – rendfokozati jelzéssel és állományjelzővel ellátott – bevetési védőruhában, az előírt védőfelszerelésben (lövedékálló mellény TEK felirattal elő és hátul), illetve lövedékálló sisakban foganatosították.

Az intézkedést a felkérő szerv által meghatározott időpontban hajtották végre.

A Testület azon kérdésére, hogy valóban fegyvert szegeztek-e a panaszosra az intézkedés kezdetekor, az osztályvezető határozott nemmel felelt. Tekintettel arra, hogy a TEK munkatársai egy olyan személy előállítását végezték, aki vélhetően fegyverrel követte el a kérdéses cselekményt, a biztonságos eljárást szem előtt kellett tartani. Egy esetleges fegyveres támadásra való felkészülés okán a fegyverek a kollégák kezében készenléti állapotban az ajtó felé irányultak. Az osztályvezető azt is cáfolta, hogy hat kommandós fegyvere szegeződött volna rá, mivel a folyósón a feladatot mindössze 3 fő hajtotta végre úgy, hogy pajzs fedezékük mögött a folyósóra csak félig lógtak ki, és a három főből is csak az első ember tartotta előre a fegyverét készenléti pozícióban, társai mögötte álltak „más feladattal”.

Mikor a „Rendőrség! Törvény nevében” szavak előrebocsátásával felszólították L. Á-t, hogy jöjjön elő, az ajtó nyitása után a panaszos jött ki, így őt a saját biztonsága érdekében arra kérték meg, hogy fáradjon át egy számára és a rendőri intézkedés sikeres végrehajtása szempontjából biztonságos irányba, az intézkedő csoport mellett elhaladva. Amikor a panaszos megjelent az ajtóban, a kolléga fegyverét továbbra is az ajtóra irányította, és a panaszost arra kérték, hogy fáradjon arrébb és kövesse az ott lévő rendőr utasításait.

A jelentés rögzíti, hogy a TEK műveleti egysége a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 20. §-ában foglaltaknak eleget tett. Az intézkedés megkezdésekor hangosan, érthetően elhangzott a „Rendőrség! Törvény nevében” szavak előrebocsátásával közölt felszólítás, továbbá a rendőri jelleg és egyenruha egyértelművé tette, hogy a TEK szakemberei hajtanak végre rendőri intézkedést. Az intézkedés végén L. Á.-val közölték az intézkedés célját, és panaszjogára kioktatták. A TEK mindössze L. Á. elfogását foganatosította, a többi nyomozati cselekményt a felkérő szerv képviselői hajtották végre.

A lakás átvizsgálását a TEK annak érdekében végezte el, hogy meggyőződjön arról, hogy tényleg az elkövető jött-e ki a lakásból, valamint hogy ellenőrizze, van-e további veszély a házkutatás megkezdése előtt egy olyan helyszínen, ahol az elkövető fegyvert tart, illetve tarthat.

A panaszos és a többi családtag alváshoz használt ruházatban lépett ki a lakás ajtaján, többnyire mezítláb. Őket csak a „legszükségesebb” ideig kérték meg, hogy tartózkodjanak a folyósón, amíg L. Á. ki nem jött a lakásból és a lépcsőfordulónál meg nem bilincselték. A panaszosi állítással ellentétben a várakoztatásuk a folyósón 15-20 perc helyett mindössze 3-4 percig tartott.

Miután a panaszos kilépett a lakásból, rögtön intézkedtek a ház előtt álló gépkocsikban található melegítő pokrócok felhozatala érdekében a családtagok számára. Mire a pokrócok megérkeztek, L. Á.-t elfogták és a lakást átvizsgálták, így a családtagokat már vissza is kísérték a lakásba, hogy fel tudjanak venni megfelelő ruházatot. A panaszosnak ekkor lehetősége volt felöltöznie és cipőt húznia.

Amikor a panaszos kijött az ajtóhoz, nem közölte, hogy belebújna egy cipőbe az ajtó mellett, pedig erre lett volna lehetősége. Rá egyik TEK-es munkatárs sem üvöltött, vele mindössze egy személy kommunikált, ő is nyugodt hangon és érthetően. Kérését kulturált hangon, de határozottan közölte, üvöltésre nem volt szükség.

A TEK munkatársai a panaszos szomszédaitól nem gyűjtöttek információt, így amennyiben történt információgyűjtés, azt a helyi rendőri szerv munkatársai végezték.

5) A BRFK illetékes kerületi Rendőrkapitánysága a Testület megkeresésére az alábbi információkat közölte.

A házkutatást egy r. szds. és egy r. ftzls. hajtotta végre, akik aznap készenlétes nyomozói szolgálatot láttak el. 2012. december 20-án a nap folyamán állampolgári bejelentés alapján indult eljárás ismeretlen tettes ellen fegyveresen elkövetett garázdaság miatt. A tanúk kihallgatását, valamint az elkövető felismertetését vidéki rendőri szervnél fogatosították. A BRFK egyik osztályával közösen végrehajtott adatgyűjtés eredményeként – mely az elkövető lakóközösségére is kiterjedt – az elkövető személyét és tartózkodási helyét aznap a késő esti órákban azonosították. Tekintettel arra, hogy egy feltételezett fegyveres elkövetőről volt szó, valamint a cselekmény tárgyi súlyára is, a gyanúsított soron kívüli elfogása, illetve házkutatás megtartása mellett döntöttek az éjszakai időpont ellenére is.

A helyszínen az elsődleges intézkedéseket, a gyanúsított elfogását, valamint a lakás biztosítását a TEK munkatársai hajtották végre. A házkutatást nem halaszthatatlan nyomozati cselekményként hajtották végre, ezért a nyomozati cselekmény kezdetekor átadták a házkutatási határozat egy példányát, valamint a jelenlévőket tájékoztatták jogaikról és kötelezettségeikről.

A gyanúsított a keresett fegyvert – mely gépkocsijában volt – felszólításra önként átadta, ezért érdemi házkutatást nem fogatosítottak. A nyomozati cselekmény végrehajtásáról jegyzőkönyv is készült a helyszínen, melynek egy példányát szintén megkapott az „érintett”. A jegyzőkönyvben foglaltak szerint az elrendelő határozatot a „jelenlévő érintettel” szóban közölték.

A házkutatásban résztvevő nyomozók egybehangzóan elmondták, hogy a nyomozati cselekményt a hatályos előírásoknak megfelelően hajtották végre. Az intézkedés során polgári ruházatot viseltek, ezért az intézkedés megkezdésekor szolgálati igazolványuk felmutatásával igazolták magukat.

Összefoglalásképp a mb. kapitányságvezető rögzítette, hogy nem merült fel adat arra, hogy az intézkedések jog-, vagy szakszerűtlenek lettek volna. A TEK munkatársai által végrehajtott intézkedésekkel kapcsolatban nem tudott nyilatkozni.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőri szervektől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv., valamint a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – az alábbi megállapításokra jutott.

1) A Testület a panasz eljárás keretében mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmek vizsgálata tartozik a hatáskörébe.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alapvető jogát sértette, választása szerint a) panasszal fordulhat az intézkedést fogatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és büntetőeljárás feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója

bírálja el.

A Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) A Testület hatásköre vizsgálatánál figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének NF.8380/2010/8-I. sz. alatti, 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt levelére, amely szerint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 196. §-a szerinti panasz „célja a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatba nem foglalt döntésével, intézkedésével (pl. gyanúsítás közlése) szemben, vagy az intézkedés elmulasztása miatt. A panaszt a büntetőeljárás szabályai szerint kell elbírálni”. Ezért a legfőbb ügyész helyettes a Be. 60. §-ának (1) bekezdésében és a 77. §-ának (2) bekezdésében írt, a büntetőeljárás során végzett eljárási cselekmények általános alapelvei mellett is úgy véli, a Be. 196. §-ában foglalt panasz a büntetőeljárás törvényben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az intézkedésről való döntés elmulasztása miatti jogsérelem esetén terjeszthető elő.

Az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértésével, intézkedéssel vagy annak elmulasztásával, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggő jogsérelem elbírálására – függetlenül attól, hogy milyen eljárásban kerül rá sor – az Rtv. 92-93/B. §-a az irányadó, amennyiben a sérelem tárgya a rendőr magatartása, az intézkedés kiválasztásának és foganatosításának módja.

A fentiekből következik, hogy a Testület hatásköre nem terjed ki a panaszos azon kifogásának elbírálására, miszerint részére a házkutatás elrendeléséről szóló határozatot nem mutatták meg vagy adták át, hanem azt csak a fia kapta meg gyanúsított kihallgatását követően. Ezen kifogás vonatkozásában a Be. 196. §-ában szabályozott panasztételi lehetőség biztosított megfelelő jogorvoslatot. **A fentiek miatt a panasz e része tekintetében a Testületnek nem állt módjában vizsgálatot folytatni.**

A Testület csupán azt vizsgálhatja, hogy az ilyen eljárási cselekmény során a végrehajtás módja, az ennek során tanúsított rendőri magatartás megfelelt-e az Rtv. előírásainak. Ennek

következtében a Testület vizsgálta a panasz azon részét, amelyben a panaszos kifogásolta a házkutatást foganatosító rendőrök azonosításának elmaradását.

b) A panaszos beadványában olyan eseményekről számolt be, melyeknek nem csupán ő, hanem fia, illetve több más családtagja is elszenvedője volt. **Tekintettel azonban arra, hogy a Testület eljárására vonatkozó kérelmet ők nem nyújtottak be, illetve a panaszosnak arra nem adtak meghatalmazást, hogy nevükben is benyújtsa a panaszbeadványt, a Testület vizsgálatát mindössze a panaszos vonatkozásában folytatta le.**

Testület ugyanakkor vizsgálata tárgyává tette a panaszos egyéb, a rendőri akcióval kapcsolatos kifogásait.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszos Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban Alaptörvény) II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, az abból levezethető testi épséghez fűződő jogát, VI. cikk (1) bekezdésében garantált jó hírnév-, valamint magánélet tiszteletben tartásához fűződő jogát, valamint XXIV. cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogát az alábbiak szerint.

1) A panaszos sérelmezte beadványában, hogy a rendőrök a szomszédait is felkeltették, hogy megkérdezzék, otthon tartózkodik-e a panaszos fia.

A TEK munkatársai tagadták, hogy a panaszos szomszédaitól információt gyűjtöttek volna, ugyanakkor a BRFK illetékes kerületi Rendőrkapitánysága elismerte, hogy a BRFK egyik osztályával közösen a panaszos fiának lakókörnyezetére is kiterjedő adatgyűjtést végeztek.

Az Rtv. 15. § -ának (1) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint pedig több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. 32. §-a szerint pedig a rendőr feladatának ellátása során bárkihez kérdést intézhet, felvilágosítást kérhet, ha alaposan feltehető, hogy a megkérdezett olyan közlést tehet, amely a rendőri feladatok teljesítéséhez szükséges. Az idézett rendelkezés kétségtelenül felhatalmazást biztosít arra a rendőrnek, hogy feladatának ellátása során felvilágosítást kérjen olyan személyektől, akik őt tevékenységének ellátásában segíthetik, ugyanakkor a Testület álláspontja szerint a fenti felhatalmazás sem korlátlan: azt mindenképpen az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányossági kritérium tükrében kell értelmezni.

A Testület gyakorlatában rendszeresen fordulnak elő ügyek, melyekben a rendőri intézkedés nyilvános helyen, alkalomadtán szomszédok vagy munkatársak szeme láttára zajlik. A Testület rendszerint abból indul ki hasonló esetekben, hogy a nyilvánosság bizonyos mértékig elkerülhetetlenül a rendőri intézkedések velejárója. Jelen esetben ugyanakkor a Testületben az a meggyőződés alakult ki, hogy a nyilvánosság egyáltalán nem volt elkerülhetetlen velejárója annak, hogy a rendőrségnek módja legyen információt szereznie a gyanúsított hollétéről. Az ügy összes körülményét figyelembe véve a Testület nem talált olyan indokot, mely alátámasztaná, miért kellett az intézkedő rendőröknek a szomszédokat a késő esti órában azzal felkeresni, hogy lakásán tartózkodik-e a panaszos fia, mivel ezt az információt közvetlenül a panaszostól is megkérdezhették volna. A BRFK egyik osztálya, illetve illetékes

kerületi Rendőrkapitánysága pedig szintén nem adta indokát, hogy miért tartották szükségesnek, hogy a szomszédoktól kérjenek felvilágosítást.

Mindezek alapján a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés aránytalan kellemetlenséget okozott a panaszosnak, jó hírnévhez fűződő alapvető jogát sértve ezzel.

2) A Testület ezt követően azt vizsgálta, hogy a panaszossal szemben fogatosított intézkedés összességében megfelelt-e az arányosság követelményének.

A panaszos beadványában sérelmezte, hogy arra riadt fel álmából, hogy kiabálnak és dörömbölnék bejárati ajtajánál, majd mikor azt kinyitotta, legalább hat kommandós szegezte rá a fegyverét. A panaszos szerint nem lett volna szükséges egy ilyen volumenű akció egy fegyvertartási engedéllyel rendelkező, büntetlen előéletű fiatalemberrel szemben.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[a] rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak”.

A rendelkezésre álló adatok szerint az intézkedő rendőrök azért vonultak ki a helyszínre, mert egy állampolgári bejelentés alapján eljárás indult ismeretlen tettes ellen fegyveresen elkövetett garázdaság miatt. A rendőri iratok szerint a TEK közreműködése azért vált szükségessé, mert a kapott információk alapján a gyanúsított vélhetőleg marokfegyverrel rendelkezett.

A Testület megállapítja, hogy a bejelentés tartalmára tekintettel mind a közrend, mind a közbiztonság védelme érdekében a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettség keletkezett.

Az Rtv. 2. §-ából – amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait – levezethető, hogy az intézkedő rendőrök kötelesek úgy eljárni, hogy az az intézkedés alá vontnak a lehető legkisebb sérelem okozásával járjon. Hivatkozik továbbá a Testület a már korábban idézett arányossági kritériumra is.

A Testület álláspontjának kialakításakor az alábbiakra volt figyelemmel. Általános jelleggel rögzíthető, hogy a rendőri intézkedések bizonyos fokú kellemetlenséggel járnak az intézkedés alá vont személy számára. Egy alapvetően jogszerű rendőri intézkedés is sértheti azonban az alapvető jogokat, amennyiben az az arányosság követelményének nem felel meg.

A konkrét események kapcsán a Testület megállapítja, hogy a bejelentés a rendőrség részéről kétségtelenül egy határozott fellépést igényelt, tekintettel arra, hogy a rendőrség rendelkezésére bocsátott információk szerint feltételezhető volt, hogy a panaszosnál fegyver van, mellyel egy alapvetően erőszakos, garázda jellegű cselekményt követett el. Indokoltnak tekinthető, hogy az intézkedést fogatosító rendőrök ilyen helyzetekben megfelelő létszámot- és tüzérfőlényt biztosítsanak, valamint speciális feladatot ellátó szakemberek is megjelenjenek a helyszínen.

A rendőrségi iratok szerint összesen 17 fő jelent meg a helyszínen a TEK részéről, akik közül a rendőri iratok szerint mindössze három fő fogatosította a panaszos fiának elfogását, a maradék személyzet a helyszínt biztosította, illetve készenlétben várakozott az épület előtt. A

panaszos szerint ugyan ennél többen, legalább hatan jelentek meg lakása ajtaja előtt, a Testület úgy ítéli meg, hogy a rendőrség tudomására hozott információk alapján nem tekinthető nyilvánvalóan eltúlzottnak a rendőri jelenlét.

A leírtak alapján a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a rendőri akció egésze megfelelt az arányosság követelményének, ezáltal nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

3) A Testület ezután megvizsgálta, hogy mennyiben sértette a panaszos alapvető jogait a késő esti rendőri intézkedés.

A panaszos beadványában rögzítette, hogy már aludt, mikor a rendőrök megérkeztek a panaszos fiának elfogása, valamint házkutatás foganatosítása céljából.

A panaszosi előadással egyezően a rendőri iratok azt tartalmazzák, hogy a panaszos fiának elfogását hajnali 1 órára tervezték, és végül a panaszos épülete elé a TEK műveleti osztálya 01 óra 17 perckor érkezett a BRFK illetékes kerületi Rendőrkapitányságának felkérése alapján. Ez utóbbi rendőri szerv az éjszakai intézkedés indokaként előadta, hogy azt a cselekmény tárgyi súlya indokolta, valamint az, hogy egy feltételezett fegyveres elkövetőről volt szó.

A Testület megállapítja, hogy a bűncselekmény 2012. december 20-án történt a nap folyamán. Azt követően egy forrónyomos csoport azonnal megkezdte a nyomozást, tanúkat hallgattak ki és a feltételezett elkövetőt beazonosították. A tartózkodási helyét aznap este a késő esti órákban sikerült megállapítani. A Testület úgy ítéli meg, hogy a konkrét esetben a rendőrök azon döntése, hogy a panaszos fiát – a feltételezett elkövetőt – személyének, illetve tartózkodási helyének feltérképezése után azonnal elfogták, nem minősül nyilvánvalóan megalapozatlan döntésnek. A rendelkezésre álló információk szerint ugyanis a panaszos fiát egy olyan bűncselekmény miatt kívánták elfogni, amely annak erőszakos jellege miatt megkívánhatta az azonnali intézkedést szökés-, illetve egy esetleges bűnismétlés elkerülése céljából. Ezt erősíti az a tény is, hogy a panaszos fiánál a rendőrök információja szerint fegyver volt.

A kifejtettek okán a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a késő esti rendőri intézkedés nem sértette a panaszos magánélet tiszteletben tartásához fűződő jogát.

4) A panaszos több, a szolgálati fellépés szabályainak betartásához kapcsolódó észrevételt is megfogalmazott beadványában.

Az Rtv. 20. §-ának (1) a) pontja szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja.

Az Rtv. fent idézett rendelkezései szerint a rendőrnek nevét, azonosító számát – a körülményektől függően az intézkedés elején vagy annak befejezésekor – kellett közölnie.

a) A panaszos egyrészt azt sérelmezte, hogy mikor ajtót nyitott, a kommandósok sorfala mögül előkerült egy civil ruhás személy, aki magát nem igazolta, rajta azonosítót sem látott. A panaszostól megkérdezte, hogy ő kicsoda, és hogy ki tartózkodik a lakásban.

A Testület megkeresésre a TEK úgy nyilatkozott, hogy részükről a bevetést az előírt fekete, rendfokozati jelzéssel és állományjelzővel ellátott bevetési védőruhában, az előírt védőfelszerelésben, TEK-es feliratú lövedékálló mellénnyel és sisakban foganatosították. A jelentés azt is tartalmazza, hogy a TEK műveleti egysége eleget tett az Rtv. 20. §-ában foglalt követelményeknek.

Megállapítható, hogy a rendőri-, illetve a panaszosi verzió egymással olyan mértékben ellentétben áll, hogy a Testületnek nem állt módjában döntést hozni a tekintetben, hogy sérült-e a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

b) Amikor a panaszost és rokonait visszaengedték a lakásukba a lakás biztonsági átvizsgálását követően, megjelent egy másik civil ruhás férfi, valamint egy civil ruhás nő, akik a házkutatást foganatosították, azonban ők sem igazolták magukat, illetve a panaszos nem látott rajtuk azonosító jelvényt.

A rendőrségi iratokból kitűnik, hogy a panaszolt személyek a BRFK illetékes kerületi Rendőrkapitányságának állományában láttak el szolgálatot az intézkedés idején. A házkutatás során polgári ruházatot viseltek, de a Testület megkeresésére azt az információt adták, hogy a házkutatás megkezdésekor szolgálati igazolványuk felmutatásával igazolták magukat.

Mivel olyan alkalmas bizonyíték, amely a fenti ellentmondás megnyugtató tisztázására alkalmas lett volna, nem állt a Testület rendelkezésére, a Testület nem tudott állást foglalni abban a kérdésben, hogy a házkutatást foganatosító rendőrök mennyiben tartották be az Rtv. 20. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat intézkedésük kezdetén, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogának sérelme nem volt megállapítható.

5) Beadványában azt is kifogásolta a panaszos, hogy mikor ajtót nyitott, legalább hat kommandós fegyvere szegeződött rá.

Az Rtv. 22. §-ának felhatalmazása értelmében „a rendőr szolgálati fegyver viselésére jogosult. A szolgálati fegyver viselésével és tárolásával kapcsolatos szabályokat külön jogszabály állapítja meg.” A lőfegyverhasználatra, mint kényszerítő eszközre vonatkozó alapvető szabályokat az Rtv. 52-56.§-a fekteti le. E szerint lőfegyverhasználatnak csak a szándékosan, személyre leadott lövés minősül. Azt sem a rendőri szervek, sem a panaszos nem állították, hogy lőfegyverhasználatra sor került volna.

A Testület álláspontjának kialakításakor figyelemmel volt arra a tényre, miszerint a helyszínrre kiérkező rendőri erők olyan információ birtokában voltak, miszerint egy olyan személy tartózkodik a lakásban, akinél vélhetőleg marokfegyver van, és aki pár órával korábban feltehetőleg egy erőszakos bűncselekményt követett el. A fentiekben túlmenően a TEK intézkedést foganatosító műveleti osztályának vezetője szerint a folyósón mindössze három kommandós állt, és közülük is csak egy személy tartotta előre a fegyverét készenléti pozícióban.

A Testület a rendőrök rendelkezésére álló információk, valamint a mások életére és testi épségére potenciális veszélyhelyzetet jelentő körülmények alapján úgy ítélte meg, hogy önmagában a lőfegyver kézbe vétele és tűzkész állapotban tartása a panaszos emberi méltóságához fűződő jogából levezethető testi integritáshoz fűződő jogát nem sértette.

6) Panaszként fogalmazódott meg a beadványban, hogy a panaszost mezítláb és hálóruhában várakoztatták a mínusz 5-6 fokban, és a cipőjét sem vehette fel. Kérésüket, hogy legalább kabátot vigyenek ki nekik, válaszra sem méltatták, így kb. 15-20 percet kellett kint várakozniuk alulöltözve.

A panaszos előadásával ellentétben a TEK úgy nyilatkozott, hogy a panaszosnak és családtagjainak mindössze kb. 3-4 percet kellett a folyosón tartózkodni, amíg a panaszos fia ki nem jött a lakásból és őt meg nem bilincselték. Mikor a panaszos kilépett a lakásból, rögtön intézkedtek a ház előtt található gépkocsiból pokrócok biztosítása felől, azonban mire azokat felvitték, már végeztek is L. Á. elfogásával és a lakás biztonsági átvizsgálásával, így a panaszos és családtagjai vissza tudtak menni a lakásba megfelelő ruházatot venni magukra.

Az időtartam tekintetében fennálló ellentmondás vonatkozásában a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy az nem tarthatott a panaszos által előadott 15-20 percig, mivel az együttműködést tanúsító panaszos elfogása, valamint egy lakás biztonsági átvizsgálása nem vehetett annyi időt igénybe. A Testület ugyanakkor nem vonja kétségbe, hogy a kérdéses éjszakán a hideg folyosón hálóruhában való tartózkodás akár pár percre is káros lehet az érintettek egészségére. A kérdés megítélésénél a Testület fontosnak tartja kiemelni, hogy a panaszos és családtagjainak a lakásból való eltávolítására saját életük-, és testi épségük biztonsága érdekében volt szükség, mivel a rendelkezésre álló információk alapján fennállt annak a lehetősége, hogy a rendőri akció során fegyverhasználatra kerüljön sor. Figyelembe véve tehát azt, hogy a panaszos fiának elfogásához és a lakás biztonsági átvizsgálásához elkerülhetetlen volt a panaszos lakásból való eltávolítása, valamint azt, hogy a panaszos kinti tartózkodása csak a szükséges ideig – mindössze pár percig – tartott, **a Testület úgy ítélte meg, hogy a rendőri akció nem sértette a panaszos testi épséghez fűződő jogát.**

7) A panaszos végezetül azt is kifogásolta, hogy amikor ajtót nyitott, a kommandósok üvöltve adták neki az utasítást, hogy azonnal hagyja el a lakást.

Ezzel összefüggésben a Testület utal rá, hogy az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése szerint „a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”.

A Testület több állásfoglalásában kifejtett vélekedése szerint az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A történetet a TEK intézkedést foganatosító műveleti osztályának vezetője akképp rögzíti, hogy a panaszossal nem üvöltöttek, mindössze nyugodt hangon és érthetően arra kérték meg, hogy saját biztonsága érdekében fáradjon át a kollégái által megjelölt helyre. A kérést a TEK-es munkatárs nyugodt hangon, de határozottan közölte.

A rendelkezésre álló adatok alapján a Testület nem tudta tisztázni, lehet-e valóságalapja a panaszos nem megfelelő hangnemet sérelmező állításainak. Mivel a panaszos és a rendőr előadása közötti ellentmondás következtében a tényállás nem volt feltárható, a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltóságához való alapvető jogának sérelme sem megállapítható.

IV.

A Testület megállapította, hogy sérült a panaszos jó hírnévhez fűződő joga azáltal, hogy az intézkedő rendőrök késő éjszaka adatgyűjtést végeztek szomszédainál. A rendőri akciót ugyanakkor arányosnak ítélte meg, így nem állapította meg a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét. Úgyszintén jogszerűnek értékelte a Testület, hogy a rendőrök fegyverüket készenlétben tartották, valamint azt, hogy az akciót a késő esti órákban foganatosították. A panaszos és családtagjai biztonsága érdekében a lakásból való eltávolításuk a szükséges időre szintén nem sértette a panaszos alapvető jogát. Az egymásnak ellentmondó információk, valamint egyéb bizonyíték hiányában a Testület nem tudott állást foglalni a panaszos egyéb kifogásait illetően, így a rendőrök szolgálati fellépése, valamint az általuk alkalmazott durva hangnem vonatkozásában.

Erre tekintettel a Testület a panasznak az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez való áttételéről döntött az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján.

Budapest, 2014. január 22.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag